

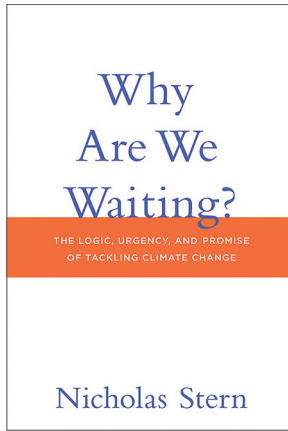
LUKUVIHJE

NICHOLAS STERN:

Why Are We Waiting? The Logic, Urgency, and Promise of Tackling Climate Change. London: MIT Press, 2016. 448 s.

HENRI KERÄNEN

Projektitutkija
PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS
henri.keranen@labour.fi

KUINKA KIIRE ON ILMASTON- MUUTOKSEN TORJUNNALLA?

Nicholas Stern kysyy, miksi viivyttelme ilmastonmuutoksen torjunnassa. Stern on yksi tunnetuimmista ilmastonmuutokseen liittyvien taloudellisten kysymysten tutkijoista. Tämä kirja päivittää osittain hänen aiemmin johtamaansa laajaa katsausta ilmaston lämpenemisen taloustieteeseen (STERN 2007), jonka päätelmien mukaan kasvihuonepäästöjä tulisi vähentää investoimalla runsaasti päästöjen vähentämiseen juuri nyt eikä vasta tulevaisuudessa.

Teoksen alussa Stern maalaa kuvan ihmiskunnasta, joka kiistattomasti voi havaita omien kasvihuonepäästöjensä vaikutuksen ilmaston lämpenemiseen, mutta joka ei ole tarvittavassa määrin pyrkinyt estämään nykyisen tien päässä olevaa ilmastokatastrofia, jossa tavoite korkeintaan kahden asteen lämpenemisestä voidaan unohtaa. Toisaalta ihmiskunnalla on enenevässä määrin käytettävissään uusia teknologioita, joilla kasvihuonekaasupäästöjä voitaisiin vähentää. Lisäksi Sternin mielestä investoiminen uusien teknologioiden kehittämiseen voisi johtaa uuteen teolliseen vallankumoukseen. Miksi me odotamme?

Taloudellinen näkökulma on keskeinen. Ensinnäkin ilmastonmuutos on

tosielämän esimerkki yhteisään ongelma. Kukaan ei omista ilmakehää. Ilmaston lämpeneminen johtuu ihmisen toiminnan seurauksena vapautuvista kasvihuonekaasuista, joiden yhteiskunnallisia kustannuksia päästöjen aiheuttajat eivät huomioi. Nämä ulkoisvaikutukset ovat globaaleja ja pitkävaikutteisia, mikä tekee ongelmasta vieläkin hankalamman. Stern nimittääkin ilmastonmuutosta kaikkien aikojen markkinaepäonnistumiseksi.

Sääntelemättömällä markkinoilla hintamekanismi ei sisäistä ulkoisvaikutuksia, joten yhteiskunnallisesta näkökulmasta kasvihuonekaasuja aiheuttava toiminta on liian halpaa. Niistä aiheutuvat kustannukset voitaisiin huomioida joko verottamalla päästöjä suoraan tai asettamalla niille katto ja käymällä kauppaa päästöoikeuksilla. Joka tapauksessa kasvihuonepäästöille tulisi asettaa korkeampi hinta, jotta markkinat onnistuisivat tuottamaan yhteiskunnallisesti paremman lopputuloksen.

Toinen kysymys on se, missä tahdissa päästöjen vähentämistä tulisi tehdä. Jos ilmastonmuutokseen ei puututa nyt, menetämme hyvinvointia tulevaisuudessa elinolosuhteiden heikentyessä. Toisaalta jos käytämme paljon resursseja ilmastonmuutoksen torjuntaan nyt, niin tämän hetkinen kulutuksemme on pienempää. Kyse on siitä, kuinka paljon arvostamme nykyisen sukupolven kulutusta tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksiin ja kulutukseen nähden. Erilaisia politiikkavaihtoehtoja tämän kysymyksen ympärillä voidaan tutkia ilmaston ja talouden yhdistävillä malleilla.

Kirjan kenties kiistanalaisimmassa osassa Stern haastaa näiden mallien käyttämiä oletuksia. Hänen mielestään useimmissa malleissa oletukset ilmastonmuutoksen haitoista ja riskeistä ovat liian pieniä ja oletukset tulevaisuuden talouskasvusta tässä ympäristössä liian ruusuisia. Stern myös näkee, että mallien tapaan diskontata tulevaisuutta on väärä.

Sternin mukaan on väärin olettaa, että ihmiselämä, joka alkaa myöhemmin tulevaisuudessa, olisi vähemmän arvokas kuin elämä, joka on olemassa nyt. Tämä johtaa Sternin suosittamaan muuta kirjallisuutta pienempää diskonttoteikijää laskettaessa optimaalista politiikkaa.

Ajatus matalasta diskonttoteikijästä oli esillä jo STERNIN (2007) raportissa. Tuolloin sitä kritisoitiin siitä, että hyvin suuret uhraukset nykyisessä kulutuksessa ovat perusteltavissa mitättömän suuruisilla parannuksilla tulevien (ja kasvun myötä rikkaampien) sukupolvien kulutuksessa (ks. NORDHAUS 2007). Diskonttoteikijällä on suuri merkitys sille, kuinka nopeasti ihmisten tulisi mallien mukaan vähentää kasvihuonepäästöjä. Kuitenkin kuten VARIAN (2006) on kirjoittanut, diskonttoteikijä on myös eettinen valinta. Tässä teoksessa Stern tarkastelee kysymystä myös moraalifilosofisista näkökulmista pohtien samalla, kuinka ilmastotoimien tulisi jakautua eri ihmisten ja kansojen välillä nykyhetkessä.

Stern tuo kattavasti esiin ilmastonmuutoksen eri puolet ja myös reseptejä, joilla ihmiskunta voisi ryhtyä tosissaan hillitsemään lämpenemistä. Kirja onkin luonteeltaan normatiivinen, ja vaikka näkemykset perustuvat pääosin tutkittuun tietoon, argumentaatio olisi paikoittain vakuuttavampaa, jos Stern lähestyisi asiaa vielä analyttisemmin ja vähemmän kantaa ottavasti. Hän ei kuitenkaan enää halua odottaa.

Kirjallisuus

NORDHAUS, W. D. (2007), A Review of the Stern Review on the Economics of Climate Change, *Journal of Economic Literature*, 45(3), 686–702.

STERN, N. H. (2007), *The Economics of Climate Change: the Stern Review*, Cambridge: Cambridge University Press.

VARIAN, H. (2006), Recalculating the Costs of Global Climate Change, *The New York Times*, December 14, 2006.